

HIRDET M É N Y E K.

— Hirdetési pénzek és a kiadás körüli panaszok
valamint a lap szelemi részét illető
minden közlemények ideintéendők.

Hírmegtelen levelek csak ismert kzeketől
fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, T Á R S A D A L M I É S K Ö Z G A Z D A S Á G I L A P.

A SZABADELVŰ PART KÖZLÖNYE

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Helyben hához hordva vagy vidékre
postán küldve

Egész évre	10 frt — kr.
Félévre	5 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Egy hóra	1 frt — kr.

Hirdetési díj:

— Ot-hasközpénztör egyezri beigtetésért 5k.
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr.
Nyitól: 4 hasáboz pénztörért 20 kr.
Hirdetést vagy reclamat magában foglalt
ujdszang sora 50 krajczar.

XV. évfolyam 1888.

Debreczen, Hétfő, Szeptember 10.

177. szám.

A nemzetiségi izgatások.

Mi sem árulja el a nemzetiségi tul-
zók gyöngeségét mint az a lázas izga-
tottság, melylyel nemzetünk, hazánk és
alkotmányunk ellen a népet fellázítani
törekednek, ígérgetvén számára nem
szabadságot, mert ez a népnek ugy is
értékes vagyona, hanem vagyont, birto-
kot, felbreszteni akarván benne a kap-
zsiságot, a mások javainak megkivánását,
hogy ez által a szenvedélyekre hassanak.

Akkor, amikor hozzá fognak az ilyen
akna-munkához, kilátásba helyezik az
orsz hatalom támogatását, mintha csak
a nép tudatlanságára akarnának hatni,
mert azt hiszik, hogy a nép nem tudja,
hogy az orosz vele nem rokon, nem test-
vér, nem barát, nyelvét nem érti, vallását,
vallási szokásait a magáéval nem ugya-
nazonosíthatja, és mint egyik orosz lap
mondja: Annak, aki az orosz pártfogását
igénybe akarja venni, le kell mondania
nemzeti és faji önállóságáról, el kell fo-
gálnia azt az eszmét, hogy az orosz val-
lásnak, szokásoknak, állami életnek meg-
hódoljon.

Ezt nem mondták el az izgatók a
népnek és nem magyarázzák meg azt,
hogy az orosz állami élet az oroszországi
katholikusoktól, g. katolikusoktól, rut-
henektől, ágostai helvét hitvallásuktól,
sőt legujabban a g. keletiekől Bessará-
biában megköveteli, hogy vallásukat,
nyelvüket elhagyják és a minden oro-
szok ezújának vallási, nemzeti és faji
főnökségét fogadják el. Aki ezt nem teszi,
az üldöztetik, a család szentélye meg-
támadtatik, az iskolák és vallási gyakor-
latok tisztán és kizárólag orosz nyelven
és ritus szerint vezetnek.

A nemzetiségi izgatók előtt még min-
dig az az eredmény áll, amit 1848—49-
ben Magyarországon és az erdélyi része-
ken a nép vagyoni kapzsiságára való
hivatkozással elértek, testvérharcba, pol-

gárháboruba vezetvén a népeket egymás
ellen és nem a tisztességes mérközés
útján törekedvén győzni, hanem a gyalá-
zatos orvtámadások, a férfiak, nők, cse-
csemők halomra gyilkolása, a dorong és
kés, a fejsze és vasvilla, mint a gyaláza-
tos munkák eszközei által kiirtani töre-
kedvén azt a nemzetet, mely egy ezred-
év óta a szabadság, az alkotmányosság,
sőt a különböző nemzetiségek védbás-
tyája volt.

Nincs állam Európában, mely rövi-
debb idő alatt mint a magyar nemzet
állami élete, fel ne olvasztotta volna a
nemzetiségeket az uralkodó fajba, vagy
a műveltség által az áll-mi élet követel-
ménye szerint az államban élő többség-
ben, egyedül a magyar nemzet tartotta
fent a nemzetiségeket vallásukban, erköl-
cseikben, nyelvökben egy ezredév alatt.

Nézzetek a nemzetiségeket vagy
fajokat Angliában, Franciaországban, Né-
met, Olasz, Spanyolországban, ahol a
kelta, germán, szláv, latin egy-egy nem-
nemzetté tömörült összeolvadva, ahol a
vallási elnyomatás mint Angliában a
katholikus, Olasz, Francia, Spanyol-
országban az ágostai, helvét és egyéb
vallásfelekezetek nemcsak üldöztek,
hanem néhol kiirtattak, Németország,
belevonva az osztrák örökös tartomá-
nyokat, harmincz éves vallásháboru által
lett pusztítva, — ahol katolikus és
a református liga szembe vitte egymásra
a vallási gyűlölködés minden eszközeit
és vérbe borította egész Németországot.

Még akkor is Magyarország állott
elő a nemzetiségek és vallási türelmesség
valódi példányképeül.

A tizenhetedik század vallási türel-
metlensége nem ragadta el néptinket, de
sőt még nagyobb türelemre intette azt.

A nemzetiségi izgatók azt hiszik,
hogy a mi sikerült az oroszok Bolgáror-
szágban, hogy a törökre a vallási fana-
tizmus gyűlölködésével rohant, hogy a

keleti fanatizmus ellen felállította az
északi fatalizmust, az velünk szemben is
fogna sikerülni.

Bolgárországban sikerült a mohame-
dánok hatalmas részét legyilkolni, mert a
török nem volt képes a szabadság világitó
fáklyáját lobogtatni a népek előtt a vallási
fanatizmus dühöngéseivel szemben.

Ezen izgatásokkal szemben valóban
óhajtandó lenne, hogy feltámadjon, hogy
megerősödjék nemzeti tulzóinkkal szem-
ben az a gondolat, az a meggyőződés, mely
ebben leli leghelyesebb kifejezését:

— Beszéljek bármilyen nyelven, imádjam
istenemet bármely ritus szerint, mint a ma-
gyar állam polgára, a hazának hű fia, ma-
gyar vagyok!

Mint Bécsből értesítik a „Pester
Correspondenz“ — et ott hétfőre várják Tisz a
miniszterelnököt, ki Ostendéből jöve az osz-
trák fővárosban, rövid pihenőt fogna tartani
s ottlétet, mint rendszeren, arra használná, hogy
gróf Kálnokyval és Szögyényvel a külpoliti-
kát megbeszélje. Arra, hogy vajlon a magyar
kormányelnök ez alkalommal kabinetjének ki-
egészítését illetőleg is fog e tanácskozni, ille-
tőleg tárgyalni, vagy éppen már határozott
kinevezési javaslatokat tesz ő felségének, a
„Pester Correspondenz“ tudósítója nem hisz
igenlő választ közlendőnek: Tiszá előrelátha-
tólag majd csak Budapesten fogja megtenni
az illető fontos határozatokat.

Külföld.

Az amerikai kivándorlás az Egyesült
Államokra néve valódi csapássá fajult, ugy
hogy a congressus elé bill fog terjesztetni,
mely azt czélozza, hogy csak oly ki- illetőleg
bevándorlók boocsájtassanak be, akik az erre
Európában kirendelt amerikai consuláris ügy-
nöktől engedélyt mutathatnak fel. E tárgyban
a müncheni „Allg. Ztg.“ nak igen érdekes
dolgokat írnak Washingtonból:

Az északamerikai Egyesült-Államokba
való bevándorlás a congressus egy bizottsága
az atlanti kikötőkön át való bevándorlás
tárgyában folytatott vizsgálat szerint modern
rabszolgavásárrá fajult. Ezen vizsgálat a nyom-
or, család és minden kigondolható társa

dalmi baj egész tömegét tünteti fel. E lelep-
lezéseket Európában mindenütt közzé kellene
tenni, hogy óvó figyelemzetésül szolgáljanak.
Munkaerők soha sem jöhettek tulságos szám-
mal Amerikába, s az ily erők bejövete csak
kivánatos, mert az ország gazdagsága ter-
mészeti kincsekben és természetes segélytor-
rásokban, óriási s mert ezenfelül az ország
annyi lakosságnak nyujthat tért, mely a
mostaninál tiszerte nagyobb lehet. De a
munkások azon fájtja, melynek bevándorlása
nem természetes uton történik, hanem mester-
séges, sőt csalárdjészközökkel mozdítatik elő,
a köztársaságra néve oly nagy politikai és
társadalmi bajt jelent, hogy ezek ellen a
congressusnak erőlyes lépéseket kell tenni és
bizonyára fog is tenni. Előszőr is a mostani
vizsgálat megállapítá, hogy Pennsylvania kö-
szén és vasbányáiba, a gazdag bányatulajdo-
nosok mintegy 50,000 tótót, lengyelt és olasz,
hoztak a kik állatias életmódjuk mellett,
igazi éhhalalos munkabérrel vannak megel-
gedve. Ez importált és teljesen demoralisált
munkások által a napi munkabér 2—4 dollár
ról 50—70 centnyire süllyedt. Továbbá zsidó-
egyletek segélyével mintegy 50—80 ezer
zsidó hozatott be az Egyesült Államokba
Oroszországból, Lengyelországból, Románia-
ból; ezek a legalsóbb erkölcsi fokon állanak,
és physical vagy egészséggi tekintetből is va-
lóságos országos csapás; de a gazdag kézmű-
gyáros kezében arra szolgálak eszközül,
hogy a munkabéreket minimális összegre le-
nyomják; így a nagy munka-brancheokban,
különösen a ruhakészítés és szivargyártás
terén a munkabérek 50 száztólival csökkentek.
Az eszközök, melyek által e nyomorultak
munkája importáltatik, különbözők. Európá-
ban ily munkások olosó bérré, sokszorosan
ügynökök által szerződötnek, kik a gyáro-
sok által fizettetnek, s e munkásokat az ügy-
nökök szállítják Amerikába. Nagy részük
van ebben a különböző gőzhajózási társula-
toknak is, melyek ügynökökkel bírnak, kik
Európa minden részében az Amerikába való
kivándorlásra csábítanak, nem törődve azzal,
hogy a kivándorlók milyen társadalmi és
tályhoz tartoznak. Továbbá New-Yorkban és
más amerikai kikötő városokban olasz bankok
és társulatok léteznek, melyek Amerikában
munkaadókkal és Olaszországban ügynökökkel
bírnak, kik mindent elkövetnek arra, hogy a
tudatlan osztályokat mindenféle hitegetéssel
a kivándorlásra csábítsák, De a legrosszabb
fajtájú gonosztevőket is állami vagy községi

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

A gyémánt.

Ausztráliai regény.

Irta: *Elie Berthot.*

(Folytatás.)

— Rosz hirt kell önnek mondanom,
Bissot ur. A lázadók két nőt fogtak el, kik
két igen tisztelt dorlingi családból valók, s
halállal fenyegetik, ha föl nem hagyunk az
üldözéssel.

— Dorlingből? — kérde Brissot. — Es
neveik?

— Az egyik miss Owens, a surveyor
leánya, a másik — mi tilkolódzás benne —
Brissot Klára kisasszony.

— Klára? az én gyermekem? — kiálta
a kalmár fájdalomtól eltelve. — De miként
lehet ez? Hogy jöhett ő ilyen fölháborodott
időben a Walker tanyára?

Martigny, ki fáradtságtól és fájdalom-
tól majdnem elalélt, egyszerre fölemelkedett.

— Klára kisasszony ama bitangok ke-
zeiben? — kiálta. — Ki hiheti el azt? Vi-
gyázzon ön, Denison ur, talán valami pokoli
csel rejlik abban.

— Fájdalom a dolog nem szenvedhet
kétséget — viszonzá Denison, odanyujtva
a kalmárnak a jegyzőkönyvet. — Ez miss Klá-
rának saját kezírása.

Remegve futotta át Brissot a leányától
hátrahagyott iratot, mialatt vállain keresztül
a vicomte is elolvassa.

— Mit késünk meg? — kiálta Martigny
türelmet vesztve. — Hamar, föl a fehér lo-
bogóval a háztetőre! Ezen két nő élete sok-
kal drágább, mintsem hogy az ő árukon föl
ne hagyjunk boszunkkal. Nem ez a vélemé-
nye önnek is, Brissot ur?

— Igen, igen! pokolba a boszuval:
Legelső föladatunk, a két drága lényt e gyil-
kosok kezeiből kiszabadítani.

— Halotta ön, Denison ur. — folytató
Mrtigny élénk n. — Siessen tehát kitzüni
a tetőre a fehér lobogót. A rablók kétségki-
vül türelmetlenül fogják várni a jelt valami
közeli magaslatról, s képesek lesznek harag-
juk első föllobbanásában, ha megcsalatra
látják magukat, fenyegetéseiket teljesíteni.
Adjon tehát már parancsot, bíró ur.

— Nem vicomte ur, — viszonzá Deni-
son. — Forróbban senki sem kívánhatja, mint
én, hogy e két hölgy s különösen miss Klára
a veszedelemből, melyben lebegnek, kimentes-
senek; de én Angolország hivatalnoká va-
gyok, s nekem tiltva van, zsványokkal s
lázadókkal alkuba bocsátkozni, kik a kimélet,
melylyel irányukban viseltetnénk, csak újabb
törvényességre használnák fel.

Martigny és Brissot álmélkodva néztek
egymásra.

— Hah, olyan e pillanat, hogy Brutus
játsszunk? — kiálta a vicomte. — Az ön
tétovásása a legszerencsétlenebb következmé-
nyeket vonhatja maga után.

— Mi vétség abban, — tevő hozzá Bris-
sot, — ha ez emberek még egy ideig bün-
tetlenül hagyatnak, midőn arról van szó,
hogy két tiszteletré méltó családnak gyerme-
két, büszkeségét, örömét adhatjuk vissza?
Denison ur, ha ön ily körülmények között
még tétovázhat, ugy meg kell válnunk az
egész életre.

— Ne tartson ön közbenbősenek, Brissot
ur, — viszonzá a békebíró szokott rettenthet-
lenségével, — de én itt a királyné nevében
állok, s csak köteleltségemet teljesítem, ha a
közbiztonság tekintélyét meg nem aládom, az
által, hogy gonosztevőkkel alkudozom.

— Nos, mit akar ön tehát tenni?

— Nem hihetem, — folytató a bíró, —
hogy a gazemberek kettős gyilkossággal ter-
heljék magukat, mely nekik semmit sem hasz-
ná na. Mindamellett legfőbb kívánságom hogy
a hölgyek minél hamarabb megszabadíttassa-
nak. Az aranyások kétség kívül közelünkben
vannak s várják a jelt, mely nem fog mutat-

kozni; rontsunk tehát reagjuk el tőlük a
foglyokat.

— De ök is ébren lesznek, — viszonzá
Martigny; s ha megcsalatra látják magukat
reményeikben, nem fognak visszarettenni sem-
minemű gáztétől. Az ön terve igen merész,
Denison ur. Az istenért, fogadja el az egyet-
len eszközt, melylyel Klárát megmentheti.

— Igen igen bíró ur, — esdeklét Bris-
sot összetett kezekkel — legyen szánalom
mal a szegény gyermek iránt, kiről azt mond-
ja, hogy szereti s a gazemberek hadd akasz-
tassák magukat máshol föl, a hol nekik
tetszik.

— Lehetetlen, — ismétlé Denison lát-
ható fájdalommal. — Nekem nem szabad a
reám bízott hatalmat gazemberekkel való al-
kudozás által meggyalazni.

— S mégis kell ezt tenni, egygyűi em-
ber, — kiálta Martigny büszülten, vagy az
égre, látni akarom, hogy koponyájában széna
vagy szalma e!

Azzal revolverét Denison urra emelé.
— Az istenért, Martigny, mit csinál ön
— kiálta Brissot megrémülve.

De Denison Richard a reá emelt kezét
már minden fáradtság nélkül megragadta. —
Hiába igyekezett a vicomte töle megszabadul-
ni; sebének fájdalma a rövid ítsza alatt is-
mét tulfokozódott. Elejtette revolverét s majd
nem sirva rogyott a földre erőtlenségének
dühében.

Kinos csend állott be egy percze. Deni-
son a veszély daczára, melyből épen kisza-
badult, nem mutatott sem haragot, sem gyü-
löletet a vicomte irányában, ki egy perc
mulva így szólt:

— Ez ugyan esztelenség volt s elisme-
rem hibámat; de ki lehet ezután még olyan
balga, elhinni, hogy ön Denison ur, Klárát
igazán szereti?

— Ön gadalhat a felől, a mit akar —
viszonza a békebíró; — mindenesetre nem
szabad szívem voazalmát köteleltségem fölé

helyezni. De ön is szereti Brissot kisaszonyt
már most nem kételkedhetem rajta tovább s
ez az oka, hogy elnézéssel vagyok vak dü-
he iránt.

— Igen, én szeretem őt — szólt Mar-
tigny, — nem törődöm vele, bárki tudja is
a t. Ezen szerelmem ugyis már rég nem ti-
tok Klára atyja előtt.

— Martigny, — szólt a kalmár, a ki a
két vetélytárs egyikével sem akart szakítani,
ön emlékezni fog, hogy reményeimnek soha
semmiféle formaszor fölbátorítást nem nyuj-
tottam. S valóban nem is tudom . . .

— Jól van jól, Brissot ur, — viszonzá
a vicomte keserűen — ön még nem tudja
melyikünkhez forduljon inkább; de nekem
már volt gondom arra, hogy kedvező kilátást
biztosítsak számomra s ha a pillanat meg
fog érkezni, bajos lesz önnek megtagadni ki-
vánságomat.

(Folyt. köv.)

Viszsaemlékezés Világosra.*)

Irta: *Kőrösi Sándor.*

(Folytatás.)

A városon kívül, egy sik téren, ezerek-
re menő gyalog katonaság volt felállítva
négyoszóben.

E négyoszög közepébe vezettek bennün-
ket. A közepen asztalok voltak kirakva, me-
lyek körül follas kalapu tisztek sűrögtek fo-
rogtak.

No itt — gondoltuk — röviden fognak
velünk elbánni. — Jegyzőkönyvbe írják ne-
veinket és tisztai rangunkat, azután itt ha-
lomra lönek.

De hát nem épen így lett. A mint a
gyepen letelepedtünk, előszőr is tábarnoka-
inkat szedték össze. Kocsikra rakták és erős
fedezet mellett a várba vitték őket.

Majd felhívták azokat, kik előbb a csá-
szári seregben tisztai minőségben szolgáltak,
hogy álljanak fel és sorakozzanak.

pénzen Amerikába szállítják. E tekintetben pellengére kell tenni a Münchenben létező rabsegélyező egyület, mely az elbocsátott büntetéseket gondozza s a mely gonosztevéket Amerikában deportálja. A congresszus mindez ellen erőlyes intézkedéseket fog tenni már azt is indítványozták, hogy minden „idegen születésű” fosztassék meg a polgári és szavazati jogtól.

A socialisták választási czélokra tetemes pénzösszegekkel szoktak rendelkezni; a legtöbb berlini választás is sok pénzbe került. Mind e pénz a munkásoktól kerül ki, krajczáros gyűjtések útján. Az egész éven át minden szombaton, a fizetési napon megjelennek a munkások között a „gyűjtők” s 10, 20, 30 filléres „bon”okat árulnak ily czélokra. A mely munkás ily „bon”-t vesz, rendszerint rögtön összetépi azt. Azonkívül a munkások becsületbeli ügynek tartják, hogy a munkásgyűlésekben tiszfilléren belépti díjat fizessenek s minthogy sok ezen szoktak ily gyűlésekben részt venni, ez uton is sok pénz gyűl össze. A socialisták főpénztára Zürichben van. E pénztár fedezi a socialista perek, a lapok, a választások sat. költségeit.

Belgiumban a liberális párt most attól tart, hogy a klerikális párt állami vallásá s a fogya nyilvánítani a katolikus vallást. Az első lépést a liberális lapok erre a belügyi miniszter abban a rendelkezésben látják, a mely kötelezővé teszi a gimnáziumokban a katolikus hitoktatást mindazon tanulóknak nézve, a kiknek szülői határozottan nem kívánják azt, hogy gyermekeik hitoktatásban ne részesüljenek.

Az angol hajóhad. Bármily különösnek is tűnjék fel a continensen, az angol admirálisok a sajtóban egyre-másra bírálják az angol hajóhad legutóbbi gyakorlatait. Elliot tenger-nagy azt írja, hogy a Brit haditengerészetben teljességgel hiányzik a Wolsey-féle genie. Mindenekelőtt azt követeli, hogy a haditengerészet vétsék ki a politikai párt élet köréből. Anglia csak akkor mérközhetik meg haditengerészet dolgában Franciaországgal, ha kétszer annyi csatahajója van. Az angol tengerészetnek legalább nyolcz tiz esztendőre van szüksége, hogy az öt megillető fokra emelkedhessen.

A szerb királyné, Natália születésnapja minden rendezés nélkül ment el az ország felett. Igaz, hogy a rendőrség nagy kiterjedésű elővigyázati intézkedéseket is tett, hogy esirájában elfojtson minden keletkezhető zavargást. A radicalesok vezérei is biztosították a kormányt, hogy a nyugalom sehol sem fog megzavartatni.

A debreczeni kereskedelmi akadémia és a vele kapcsolatban levő tanintézetek.

Budapest után Debreczenben nyílt meg legelőször felsőbb kereskedelmi iskola ez előtt 15 évvel. Hogy mennyire ismeretlen volt nálunk e gyakorlati kereskedelmi tanintézetek iránya és célja és mily tájékozatlan és érzéketlen volt a közönség felfogása a gyakorlati tudományok elsajátítása iránt, kiviláglik leginkább azon szembeötlő körülményből, hogy az első években alig volt hallgatója tanintézetünknek és hogy a 3. évben csak hárman tettek érettségi zárvizsgálatot.

A vezérferiak hangyaszorgalma az igaz

Nagy volt a concurrensok száma. Magam is felálltam; de midőn láttam, hogy az osztrák tisztok zászlóaljakat képeznek belőlünk, elment az étvágyam. Csendesesen kiosontam a glédából és hátra mentem Remellay barátomhoz, ki fel sem állott, hanem kocsija mellett a gyepeken heverészett.

A sorrendbe felállított társainkat erős fedezet mellett bekísérték a városba, de nem terített asztalhoz, hanem a zsinagógába, hol már a sorozó katonai bizottság várt rájuk. Besorozták valamennyit és már hajnal felé az első transportot utánk indították Olaszországba.

A besorozottak közül találkozott olyan is, ki mindjárt megszökött és hozzánk hirt hozott.

Bár éhség, szomjuság, álmatlanság gyötört bennünket, mindamellett örültünk, hogy a lépes vacsorára be nem mentünk.

Mi fog velünk künmaradtakkal történni, erre senki sem tudott válaszolni.

Reggel öt óra tájban elmentem a katonaság zárt sorai felé, megkísérlem, vajjon nem osonhatnék-e ki valahogy, s nem vásárolhatnék-e valahol egy kis kenyéret, szalonnát.

„Halt!” kiáltott rám egy fegyveres baka. Nem mentem tovább s visszafelé indultam.

Egy osztrák hadnagy utánam jött és megállást parancsolt. — Megálltam.

— Ön Budán a honvédeknek hadbíró volt, ugye? — kérde tőlem.

Ez csak egymagában nem akar felettem haditörvényszéket tartani — gondolám magamban s nyugodtan feleltem:

— Igen, az voltam!

— Mit akar most itt tenni?

— Semmit egyebet uram, mint velahol egy kis harapni valóhoz jutni. Sem tegnap, sem az éjjel nem ettünk semmit.

— Önök itt foglyok. Önöknek nem szabad a négyyszögből ki menniök. — De mivel ön velünk, mint Budán letartóztatott fogoly

gatóság és a tanári kar lankadatlan ügybuzgalma, a kereskedői testület áldozatkészsége és kitartása fokról fokra emelte iskolánk ni veauját oly mértékben, hogy, most már nem csak a városnak és megyének, hanem egy egész nagy vidéknek lett szellemi gyupontja a gyakorlati kereskedelmi tudományok nagy fontosságú és hálálatos mezején.

Több mint ezer ifju nyerte a debreczeni kereskedelmi akadémián szellemi kiképzését és azon szilárd alapot, melyen tovább építva a kereskedelem és közvagyonosodás terén mint hivatott közegek hazaszerte, sőt hazánk határain túl is fontos tényezőkké váltak szerepelnek, hirdetővé az általános elméleti és gyakorlati tudományoknak kiváló nagy fontosságú és hálálatos mezején.

De van a debreczeni kereskedelmi akadémiának eme közvetlen érdeme mellett még egy másik nagyfontosságú, eléggé nem méltányolható érdeme, mely különösen abból áll, hogy felhívta a közfigyelmet a felsőbb kereskedelmi iskolák szükséges és czélzerű voltára. Ennek folytán széles e hazában számos kereskedelmi iskolák alapították, részint mint kereskedelmi akadémiák, részint mint közép kereskedelmi iskolák a 4 osztályú polgári iskolák betöltésére gyantán.

A debreczeni kereskedelmi akadémia betöltötte ép oly híven, mint hazafiásan nemese missióját a multban, annyival inkább igyekszik betölteni bivatását a jövőben is. Erre mutat annak több irányú terjedése és elágazása.

A debreczeni kereskedelmi akadémiának mint virágzásnak indult tanintézetnek főtörzse a 3 akadémiai osztály, jelenleg közel 150 hallgatót számít.

Mellékágai: a vasárnapi v. alsóbb fokú kereskedelmi iskola, az esti tanfolyam és az egy évesek (abituriensek) tanfolyama.

A ki a debreczeni kereskedelmi akadémiát fejlesztésért igazán szívén hordja, nem kételkedhetik abban, hogy annak mellékágait ép ugy kell virágzásnak indítani, mint a főtörzset.

A vasárnapi v. alsóbb fokú kereskedelmi iskoláról, mint kereskedelmi oktatásunk egyik legfontosabb és legelavágóbb tényezőjéről a legközelebbi alkalommal külön cikkben fogunk megemlékezni.

Ez alkalommal föl hívjuk a közfigyelmet az esti tanfolyamra és az abituriensek v. egy évesek szaktanfolyamára.

E két tanfolyam közt sok a rokonság, de sok a különbség is. Míg az esti tanfolyam azon ifjú kereskedők és hivatalnokok részére nyitattik, kik egész vapon át üzletben v. hivatalban vannak, — addig az egy évesek tanfolyamát látogatók egész napon át heti 25—30 óráig vannak az iskolában elfoglalva.

Az abituriensek tanfolyamába csak oly ifjak irathatnak, kik már is érettségi vizsgát tettek gimnasiunom vagy reálskolán.

Az esti tanfolyamra felvétetik minden a 18 évet betöltött kereskedő, vagy hivatalnok, ki a gyakorlati kereskedelmi szaktudományokat akarja elsajátítani.

A kereskedelmi akadémia tehát több irányban nyújt alkalmat minden felnőtt ifjunak, hogy kereskedelmi szakképzettséget szerezhessen.

A mi különösen az esti tanfolyamot illeti, az csak azon esetben képes fontos feladatát megoldani, ha az ifjak az eddiginél több időt fognak a tanulásra szentelni.

tisztekkal emberségesen bánt, e tettét hátszörömben meg akarom hálálni. — Várjon egy kis ideig reám. — Ezzel távozott.

Derék tiszt! — gondolám magamban. Emlékezem reá, hogy ő azon tiszték egyike, kiket Budavár bevételekor elfogtunk. — E fogoly tisztéket a kormány bevonulásakor én Budáról Szegedre kísértem, hol aztán a várbán helyeztem őket el. — Haynau serege bevonulásakor e fogoly tiszték megszabadultak.

Nemsokára visszajött az én hadnagyom. — Zsebeiből pékenyeret, szarvast, kolbászt, szalonnát szedett ki, és egy nagy üveg pálinkát hozott ki köpenye alól.

A vak nem örül jobban szeme világa visszanyerésének, mint én örültem az élelmi szerekek és pálinkának.

— Köszönöm a szivességét uram! — mondtam én. — Ön az első osztrák tiszt, ki velem jött tét.

— Isten áldja meg! mondá ő. Ne feledjétek meg rólam.

Ezzel visszlament zászlóaljához, én pedig a gyepeken kinlódó társaimhoz.

Útközben falatoztam és pálinkáztam — gondolván magamban, hogyha éhes társaimhoz visszamegyek, nem lesz erre időm. Mint az éhes farkasok, ugy rohantak rám, midőn az élelmi szereket nálam meglátták. Egy percz alatt elszedték azokat tőlem s örült, a ki egy darab kenyérhez juthatott.

Dél felé orosz tiszték jöttek közénk, hogy tőlünk emlékeket vásároljanak. A kinek pisztolya; tajt pipája, vagy egyéb értékkel bíró ingósága volt, megvásárolták drága pénzzért.

Eljött a dél, de nekünk ebéd nélkül.

Délután három óra tájban, osztrák tiszték sorakozásra hívtak fel bennünket.

Miután ez megtörtént, fegyveres katonaság fedezete mellett elindultunk a városba. Az utcáon egy helyen oláh parasztlak nagyszámban csoportosultak össze. Lármáz-

Előttek vannak a budapesti, bécsi és gráci keresked. akadémiák programjai. Az előadott tantárgyakat csak azért lehetett oly terjedelemben és culturviszonyainknak megfelelőleg előadni, mivel különösen Bécsben aszombati nap kivételével naponta 2 esti órát szentelhettek az ifjuság szellemi kiképzetésének. Nálunk eddig azért nem lehetett czélt érni, mivel hat hónapon át hetenkint csak kétszer jelentek meg az ifjak előadásainkra. Ily rövid idő alatt pedig teljes lehetetlenség még a legszükségesebb tananyagot futólag is érinteni.

Sokan vannak a kik szeretnének tanulni; de tévútra vezetettnek azok által, kik elégségesnek tartják a heti 4 órát.

Die Katzen ässe wohl gerne Fische; aber sie will die Füsse nicht nass machen.

Kitartó szorgalom és vállvetett munkásság az egyedül jelszó, mely czélhoz vezet. Akik esti órákban részt akarnak venni, azok ne sajnálják sem az időt, sem a fáradságot munkát. Sok az előadandó tárgy és nagyterjedelmű a tudományok és ismeretek minden ága Kereskedelmi akadémián ki fogja bővíteni munkakörét az által is, hogy a kor igényeinek megfelelő esti és egy éves tanfolyamot nyit. És ha az ifjuság megérti a kor intő szövegét, akkor megragadják a kedvező alkalmat, mely szellemi kiképzését tüzte ki czélul, a siker minden valószínűségével.

Zalai Márk.

Napi hírek.

— **Év megnyitó isteni tisztelet.** Ma reggel 8 órakor volt az ev. ref. főiskola akadémia tanszakainak és gymnasiunának év megnyitó isteni tisztelete a nagy templomban. A nagyszámmal egybesereglett főiskolai ifjuság és az egész tanárkar előtt nt Dicsőfi József hittanár mondott költői lendülettel megirt szép alkalmi imát. Jelen voltak a debreczeni egyház világi főgondnoka Szűcs István, akad. tag vezetése alatt a világiak közül Laky Lajos, városi tanácsos, Beke Mihály árvaszéki elnök, egyh. ker. tanácsbíró, Liszka Nándor az akadémiai tanszakok, Tüdös János a gymnasium, Joó István a tanító képezde igazgatója stb. A tanári kar díszes sorában ott láttuk nt. Erdős József, ujonnan választott hittanárt is, kinek tanári székfoglalója holnap d. e. 10 órakor lesz a főiskola dísztermében.

— **Az iparosok országos értekezlete** tegnap ment végbe Szegeden a debreczeni katonai természetű ipari szállításokban kivehesse a maga részét a magyar ipar. Mint a „Pesti Hírlap”, vezércikkében megjegyzi: első eset ez, hogy az u. n. „tisztelbeli iparosok” nem lábatlankodnak a munka emberei körül. Az értekezlet eredményéről holnap számunkban bővebben írunk. Debreczenben ö l csupán a szabó ipartársulat képviseltette magát az értekezleten Huber József által. A timárok és eszmadiák társulata, — mikor azt kérdezték tőle, akarja-e képviselteni magát a szegedi értekezleten, azt a csodálatos feleletet adta hogy nem nekik nem kell állami munka, van nekik elég más munkájuk. Milyen boldogok is lehetnek ezek az irigylésre méltó debreczeni eszmadiák és timár mesterek. És ők mégis mindig szidják a kormányt!

tak, „Kossuth kutyáknak” ezimezték bennünket.

Eddig még csak tűrhető volt az állapot; de midőn sárral, kövekkel dobálózva felénk rohantak, a katonaság szuronyával nyomta őket vissza.

Majd egy ponton megállottak velünk, s három részre osztottak.

Egyik részt elvezették a kalvinista templomba; másikat a „fehér kereszt” vendéglőbe; harmadikat a zsinagógába.

Mi Remellayval, a harmadik csoportba jutottunk.

A zsinagóga szűk bejáratánál sokáig kellett állnunk.

Azt mondom Remellaynak:

— Te Gusztí! Szökjünk meg.

— De miképen?

— Csak vigyázz rám és jöjj utánam.

A mellettem álló Ludwig ezredbeli baka köpenyét — hogy hogy nem, nem tartozik ide — leöntöttem.

A baka haragos „Jebbenti” káromlással elkezdte kezelni köpenyét tisztogatni, mi pedig a glédából szépen kiosontunk, s hirtelen egy kis czukrárszobába beugrottunk.

Itt időztünk, míg társainkat a zsinagógába be nem zárták és a katonaság el nem vonult.

Beesteledett. — Mit tegyünk most? ez volt a kérdés.

Az est homályának védelme alatt elindultunk az utcákon és szállást kerestünk.

Az épületek falain falragaszok vonták magukra figyelmünket.

A falragaszokon arra figyelmeztettek a lakosok, hogy honvédeknek — föbelövetés terhe alatt — szállást adni ne merészelenek Alairva: Haynau.

Szépén vagyunk. Ki az ördög ad nekünk most szállást?

Eközben észrevettünk egy kocsit. — Közlebb megyünk hozzá s felismertük benne Remellay kocsiját. Legénye behajtott a gye-

— **Százados évfordulóját** ünnepelte a kis ujszállási ref. egyház aug. 29 én temploma felépítésének. A szép ünnepe megjelentek a megye fő- és alispánja, Bagossy Károly megyei főjegyző, Balogh Sándor megyei t. főjegyző, Kiss Aron esperes és még számos vidéki vendégek, kik a kis ujszállásiakkal együtt zsufolóság töltötték meg a ref. templomct hol a hívők háláimát mondtak az isteni gondviselésnek. Isteni tisztelet után egyházmegyei közgyűlés tartatott nt. Székely Károly esperes és Horthy István egyházmegyei főgondnok társelnöklété alatt. Ez alkalommal Horthy István igen szivélyes, rögtönzött ováció tárgya volt, a mennyiben az elnökölő esperes leendő letes szavakban em ékezett meg arról, hogy Horthy ur immár 23 éve viseli a főgondnoki tisztséget nem önzetlenséggel és fáradhatatlan buzgalommal, A társelnökök megnyitó beszédei után Dorogi Lajos kis ujszállási ref. lel kész az egyházmegye nevében üdvözölte a megjelenteket. Gyűlés után ebéd volt, melyen az első toaszt Székely Károly esperes mondotta az uralkodó családra, Horthy István Révész Bálint püspökre, Madarász Imre a kis ujszállási egyházközségre üritették poharaikat.

— **A magyar tornaegyletek szövetségének közgyűlése** szombaton és vasárnap tartatott meg Aradon illő innepélyességek között. Volt díszebéd, sétahangverseny, bál és tornaünnepély. Az igazgatóság három javaslatot terjesztett a közgyűlés elé: az előtornaszok képzéséről, a közös tornász öltözékről és a versenyszabályokról. Sajnos, hogy a debreczeni tornaegylet nem képviseltette magát a szövetség közgyűlésén.

— **Hajduvármegye 1889. évi költségvetése** nézve a számvevői hivatal következő tervezetet állította össze, mely ugyanazon hivatalban 15 napi közszemlére van kitéve:

I. Kiadás.

I. Tisztí fizetések	28250 frt.
II. Tisztviselők mellékjáruléka (lakbér és átalány)	7470 „
III. Szolgazsemélyzet fizetése	2285 „
IV. Ennek mellékjáruléka fegyverzet, ruházat, lakbér)	1460 „
V. Hivatali helyiség bérlete a két főszolgabíróknak	220 „
VI. Irodai szükséglet, burtozat, irodai eszközök, fa, fűtés, világítás	4850 „
VII. Utiköltségek és napdíjak	700 „
VIII. Épületek tartatása s biztosítása	400 „
IX. Rendszeresített mellékkiadás	115 „
X. Előre nem látható kiadás	300 „
XI. Tartalék alapra	60 „

összesen: 46690 frt.

II. Fedezet.

XII. Ingatlanok jövedelme	90 „
XIII. Elhelyezett tőkék kamatai	— „
XIV. Előre nem látható jövedelem	300 „
Az 1883. évi XV. t. cz. ben megállapított javadalom	46300 „

összesen: 46690 frt.

— **A Weinberger uszoraügy.** A városunkban, sőt mondhatni annak idején az egész országban nagy feltűnést keltett óriási uszora perben — mint a Debr. Híradó írja — a helybeli kir. törvényszék a vád alá helyező végzést már meghozta s e végzés több mint 300 példányban expedíció alatt van. A vádalá helyező végzés 14 teljes ivre terjed. Ez a végzés a vizsgálóbíró szobájában őrzött üz-

ről, remélvén, hogy valahol megtalál bennünket.

— Csak hajts utánunk csendesesen — mondók a legénynek, — mi majd gyalog megyünk.

Betértünk a színház-utczába, s nézelőd-tünk, hol kísérelhetnök meg szállást kérni. Egy háznál nyitott kaput láttunk; bementünk oda.

Egy izraelita polgártárs jött elénk, — kérde, mit akarunk?

— Szállást keresünk, — szólunk mi.

— Más időben szivesen adnék — mondá ő — de most nagy veszélylyel jár.

— Tudjuk. De mi a szállásért ezt a két lovas kocsit szivesen oda adnók.

— De uraim! engem nagy baj érhet. — Honvédeknek nem szabad szállást adni.

— Ne féljen! feleltünk. Maga ügyes embernek látszik. — Kerítsen költségünkön valahol polgári öltözetet. Mi egyenruhánkat levettük és senki sem tudja, hogy honvédek voltunk.

— No hát legyen! Tessék a szobába menni.

Bementünk, a kocsit az udvarra hajtattuk és szállásadónknak átadtuk.

Házi gazdánk vacsoráról is gondoskodott. — Megvacsoráztunk, azután lefeküdtünk.

Reggel legelső gondja volt házi gazdánknak polgári öltözetet keríteni. Kerített is, és mi polgári ruhába felöltöztünk.

Azon törtük már most fejünköt, hogy utlevél nélkül miképen mehetünk ki Aradról?

Tudakozódtunk mindenfelé, de csak azon felvilágosítást nyertünk, hogy a város egészen katonasággal van körülvéve, és utlevél nélkül senki ki nem mehet.

A város utcáin kóborolván, két volt honvédhadbíró társunkkal találkoztunk, kiktől azon felvilágosítást nyertünk, hogy Haynau tábori rendőrfőnökénél, Majthényinél, ki a piacon egy emeletes házban lakott, lehetne utlevelet kapni.

(Vége köv.)

leti kö
gy W
földes
széki
ket ok
hogy
zsarol
tárgys

viselő
hogy
töltöz

felveto
dájába

Érdek
pesti
tábla
ugyan
rehabit
tetett
jezés
gos re
tendő.
a vég
év óta
bíró f
szünt
tisztí
nak p
tekiat

magy.
20-tól
keltez
októb
pesti
bankj
trák-n
váltja
százás
be tö

gyak
csak
pénzü
tekint
felvált
deltet
tudjuk
minde
csak
ember
tárnol
rende
hogy
kosko
helye
demes
történ
államp
azonn
váltot
elutaz
voslás

vezető
ton k
koron
vére.
fitárs
gélyt
tani a
ti, ip
állott
nak e
átszel
péyle
kődöt

(Foly
Horvá
Henri
J. La
Mihál
niel g
gazd.
553 f
kr, H
62 kr
Horvá
Istvá
terbe
nos b
bírtok
lős 52
520 f
frt, 6
frt, 5
19 kr
kr. B
Bárán
82 kr
Istvá
gazd.
486 f
frt. 9
29 kr
Ménes
Péter
kántó
454 f
Szeini
János
bírt. 4
mann
bírt. 4
433 f
430 f
423 f
68 kr

Mely cigaretta papir a legjobb?

Ezen minden cigarettázóra nézve nagyon fontos kérdés már a kétségtelenebb módon bebizonyult.

Nem üres reklám, hanem elsőrendű tudományos szemlélyiségek által összehasonlított vegyelmezések alapján a forgalomban előforduló jobb minőségű cigarettapapírok között a „Les dernières Cartouches“

Braunstein Frères gyárából.

Páris, 65. Boulevard Exelmans,

mint jóval könnyebb és legjobb cigarettapapír elismertett. Mivel ez már többi közt Dr. Pohl tanár által a bécsi vegytani egyetem, Dr. Liebermann tanár a budai pesti állami vegykerületi állomás főnöke által megállapított 1887. júl. hóban Dr. Soyka Hygiéniai-tanár által a prágai egyetemen egészségügyi szempontból újabb összehasonlító vegyelmezést a lehető legfényesebb eredmény koronázott emennyiben a „Les dernières Cartouches“ cigarettapapír 28-74% al könnyebb és hogy a dohányfüsthez 28-77%-al kevesebb idegen alkotórészt tartalmaz, mint a többi vegyelmezett papír. VALÓDI csak azon papír, melynek etiquettjé mellékelt rajzhoz hasonló és Braunstein Frères cégét viseli.

A gyár cigarettapapírjainak és cigarettahüvelyeknek nagybani elárúsítása végett

Braunstein Frères

saját cég alatt Bécsben, I. k. Schottenring 25 sz. a. raktárt nyitott, továbbá kapható minden nagyobb ilyenmű cikket árusító kereskedőknél.

Eladó tanyaföld

és kaszáló.

Kis Hegyesen

9 nyilas tanyaföld

kellő gazdasági épületekkel, valamint a

Nagy-Cserén

8 boglyás kaszáló

örökön eladó.

Értekezhetni Debreczenben Nagy-

Haivanutzán 1098. sz. a.

Csermakk hizlalda

disznóknak.

Az idei igen dus csermakk hizlalda egy galicziai uraság 8000 hold erdőjében, magyar határon (Ungmege)

bérletbe kiadatik.

Ajánlatokat, a hizlaldó disznók mennyiségének, valamint az ajánlandó árak megnevezésével „F. B. 1842.“ alatt elfogad és továbbit Haasenstein és Vogler, Bécsben.

6919 sz.
1888.

Hirdetmény.

A hajdúvármegyei kir. építészeti hivatal helyiségében (Debreczen, Győr utca) folyó évi szeptember 20-án d. e. 9 óra körül a nádudvar kabai uton 2 átereszt és a debreczen-egri uton a Hortobágy csárda előtt 1 hid újbol építése biztosítása tárgyában zárt ajánlati versenytárgyalás tartatik, melyre a vállalkozók azzal hivatnak meg, hogy a 2 átereszre és 1 hidra vonatkozólag külön-külön, vagy együttesen teendő, készpénz, takarékpénztári betéti könyv, vagy óvadékképes értékpapírból álló 5% bantpénzzel és 50 kros bélyeggel ellátott s kellőleg lepecsételt zártajánlataikat Szinay Gyula vármegyei tiszti ügyésznek a kitett időben adják át. Az ajánlat elfogadása esetén a letett óvadék a vállalati összeg 10 %-ára azonnal kiegészítendő lesz.

A kaba-nádudvari uton építendő 2 átereszt költsége 1263 frt 79 kr-ra, a Hortobágy csárda előtti hidé pedig 966 frt 38 kr-ra van előirányozva s a vonatkozó tervek, költségvetések és műszaki leírások az árlejtés napjáig a kir. építészeti hivatal helyiségében, a hivatalos órák alatt bárki által megtekinthetők.

Debreczen 1888. szeptember hó 7.

Rásó Gyula

Hajdúvármegye alispánja.

Minden óráért 1 évi jótállás!

Löfkovits Arthur és Társa

órás és ékszerész

Főpiacz a főposta tőszomszédságában.

Egy évi jótállás mellett ajánlja

kitűnő minőségű óráit

1 drb egyfedelű ezüst cylindre óra	8 frt — kr.	1 drb kétfedelű 14 kar. arany férfi rem.	45 frt — "
1 " " nickl remontoir	8 " — "	1 " egyfedelű " " női	22 " — "
1 " " ezüst remontoir	11 " — "	1 " kétfedelű " " " " " "	30 " — "
1 " kétfedelű ezüst henger remont.	14 " — "	1 " valódi tula remontoir	35 " — "
1 " " ancre remont.	18 " — "	1 " francia ébresztő	3 " 50 "
1 " " " " " " " " " "	18 " — "	1 " "baby"	5 " — "
1 " egyfedelű 14 kar. arany férfi rem.	35 " — "	1 " finom „Joquer“ ébresztő	9 " — "

Ekszerek, ezüstneműek a legnagyobb választékban, jutányosan!

Kitűnő minőségű áruk!

ÚJ DIVATU BETÜKKEL GAZDAGON BERENDEZETT NYOMDA DEBRECZENBEN.

A „DEBRECZENI ELLENŐR“

legújabb és legdivatosabb betűkkel gazdagon felszerelt

KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZENBEN SZECHENYI UTCZA SIMON-ház

ajánljuk mindennemű nyomdai munka gyors, díszes kiállítására.

községi és gyámi rovatok izek, hivatalos nyomtatványok,

MINDEN ALAKBAN

ÜGYVEDI ES KERESKEDELMI NYOMTATVÁNYOK

falragaszok, körlevelek, gyászjelentések, levélfejek és levélborítékok.

báli meghívók, névjegyek, füzetek és könyvek

a legjutányosabb áron állittatnak ki.

VIDÉKI MEGRENDELESEK PONTOSAN TELJESITTETNEK.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítettnek.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítettnek.